

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lipca 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z powództwa Wiesława P.
przeciwko Agencji Nieruchomości Rolnych w W.
Oddział Terenowy w S. Filia w K.
przy udziale po stronie powoda Stowarzyszenia "W RAMACH PRAWA"
we W.
o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 7 lipca 2010 r.,
na skutek skargi kasacyjnej Stowarzyszenia "W RAMACH PRAWA"
z siedzibą we W. działającego na rzecz powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 24 września 2009 r.,

**odrzuca skargę kasacyjną i oddala wniosek pozwanej
o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego**

Uzasadnienie

Powód Wiesław P. wytoczył powództwo przeciwko Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa Oddział Terenowy w S. wnosząc o zobowiązanie pozwanego do złożenia oświadczenia woli o przeniesieniu na powoda własności nieruchomości rolnej szczegółowo opisanej w pozwie. W uzasadnieniu wskazał, że jest dzierżawcą spornej nieruchomości rolnej, która należy do zasobu nieruchomości rolnych Skarbu Państwa i pozostaje w zarządzie pozwanego oraz, że zgodnie z art. 29 ust. 1 pkt 1c ustawy z dnia 19.10.1991 r. O gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa przysługuje mu prawo pierwszeństwa nabycia tej nieruchomości, w wypadku przeznaczenia jej do sprzedaży. Wyjaśnił, że został zawiadomiony przez pozwanego o zamiarze sprzedaży przedmiotowej nieruchomości za cenę 123.000 zł, w odpowiedzi na co złożył pozwanemu oświadczenie, w którym wyraził zamiar skorzystania ze swego prawa pierwszeństwa i nabycia nieruchomości za wskazaną cenę. Strony podpisały porozumienie nr [...], w którym uzgodniły szczegóły przeniesienia własności. Powód zapłacił cenę nabycia natomiast ostatecznie nie doszło do przeniesienia na jego rzecz prawa własności przedmiotowej nieruchomości. Z uwagi na powyższe powód uznał za konieczne skierowanie sprawy na drogę postępowania sądowego celem uzyskania orzeczenia sądu, które zastąpi oświadczenie woli pozwanego w przedmiocie przeniesienia własności przedmiotowej nieruchomości, zgodnie z art. 64 k.c.

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 27 listopada 2007 r. oddalił powództwo, z kolei Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu apelacji powoda od powyższego orzeczenia wyrokiem z dnia 8 maja 2008 r. uchylił zaskarżone orzeczenie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sadowi Okręgowemu w K.

Do toczącego się postępowania przed Sądem drugiej instancji po stronie powodowej przystąpiło Stowarzyszenie „W RAMACH PRAWA” z siedzibą we W., wskazując w adresowanym do Sądu Apelacyjnego piśmie procesowym, że w oparciu o art. 61 § 4 k.p.c., jako organizacja, do której statutowych zadań należy ochrona równości oraz niedyskryminacji przez bezpodstawne lub pośrednie różnicowanie praw i obowiązków obywateli wstępuje do toczącego się

postępowania w sprawie z powództwa Wiesława P. przeciwko Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa ze względu na dyskryminację tego rolnika przez instytucję państwową, działającą w oparciu o przepisy, które na użytek tego rolnika interpretuje sprzecznie z art. 23 Konstytucji RP i pomija obowiązujące prawo, a Sąd pierwszej instancji, afirmując to stanowisko narusza art. 14 w zw. z art.6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

Stowarzyszenie przystępując do postępowania złożyło do akt sprawy uchwałę Zarządu Stowarzyszenia 1/04/2008 z dnia 25 kwietnia 2008 r. o wstąpieniu do postępowania toczącego się przed Sądem Apelacyjnym w sprawie z powództwa Wiesława P. przeciwko Agencji Nieruchomości Rolnych oraz „wyciąg ze statutu”, z którego wynika, że celami działania Stowarzyszenia są między innymi: przyczynianie się do budowania państwa praworządnego, w którym przestrzegane są należne jego obywatelom prawa; dokumentowanie i upublicznianie błędów polskiego wymiaru sprawiedliwości, w wyniku których łamane są prawa obywatelskie; stawanie w obronie i wspieranie ludzi pokrzywdzonych, przez udzielanie im wsparcia prawnego; popularyzowanie informacji na temat praw i obowiązków zapisanych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz w międzynarodowych dokumentach praw człowieka; wspieranie działań obywateli RP służących praktycznemu wykorzystywaniu należnych im praw; urzeczywistnienie konstytucyjnej zasady, że gospodarstwo rodzinne jest podstawą ustroju rolnego w Polsce i ochrona rolników przed nadużyciami władzy; ochrona interesów konsumentów; udzielanie pomocy prawnej członkom Stowarzyszenia i innym obywatelom RP.

Powód w piśmie procesowym z dnia 23 września 2008 r., na wezwanie Sądu Okręgowego w K., złożył oświadczenie o wyrażeniu zgody na wstąpienie do toczącego się postępowania Stowarzyszenia „W RAMACH PRAWA” z siedzibą we W.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 19 lutego 2009 r. oddalił powództwo, zaś Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 24 września 2009 r. oddalił apelację wniesioną od powyższego orzeczenia przez Stowarzyszenie „W RAMACH PRAWA”.

Stowarzyszenie „W RAMACH PRAWA” od wyroku Sądu Apelacyjnego wniosło skargę kasacyjną zaskarżając go w całości. Formułując szereg zarzutów pod adresem Sądu drugiej instancji Stowarzyszenie wniosło o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Według art. 61 § 4 k.p.c. organizacje społeczne, do których zadań statutowych należy ochrona równości oraz niedyskryminacji przez bezpodstawne bezpośrednie lub pośrednie zróżnicowanie praw i obowiązków obywateli, mogą w sprawach o roszczenia z tego zakresu wytaczać za zgodą obywateli powództwa na ich rzecz oraz, za zgodą powoda, wstępować do postępowania w każdym jego stadium.

Organizacja społeczna, która bierze udział w postępowaniu może składać stosowne oświadczenia, zgłaszać wnioski oraz przytaczać fakty i dowody na ich poparcie. Ustawodawca wyposażył organizacje społeczne również w legitymację do zaskarżenia orzeczenia sądu pierwszej lub drugiej instancji (art. 60 § 2 w zw. z art. 62 k.p.c.), w tym do wniesienia skargi kasacyjnej.

Legitymacja konkretnego podmiotu do wniesienia skargi kasacyjnej stanowi przesłankę dopuszczalności tego środka prawnego i zawsze podlega ocenie, kolejno przez sąd drugiej instancji, do którego wnosi się skargę oraz Sąd Najwyższy (art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c.). Brak legitymacji przesądza o niedopuszczalności skargi kasacyjnej i skutkuje jej odrzuceniem.

W niniejszej sprawie skarga kasacyjna została wniesiona przez Stowarzyszenie „W RAMACH PRAWA”, które niewątpliwie stanowi organizację społeczną, do której zadań statutowych należy ochrona równości oraz niedyskryminacji przez bezpodstawne bezpośrednie lub pośrednie zróżnicowanie praw i obowiązków obywateli. Nie mniej jednak, sprawa z powództwa Wiesława P., która zakończyła się wyrokiem Sądu Apelacyjnego od którego to wyroku Stowarzyszenie wniosło skargę kasacyjną, nie jest sprawą o roszczenia z zakresu, który został określony w § 4 art. 61 k.p.c. Należy zważyć, że powództwo przeciwko Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa Oddział Terenowy w S. o

zobowiązanie pozwanego do złożenia oświadczenia woli o przeniesieniu na powoda własności nieruchomości rolnej nie zmierza do ochrony równości lub niedyskryminacji, ale do realizacji przysługującego powodowi prawa pierwokupu. W konsekwencji należy przyjąć, że brak było podstaw do dopuszczenia na podstawie art. 61 § 4 k.p.c. do udziału w niniejszej sprawie Stowarzyszenia „W RAMACH PRAWA”, zaś skarga kasacyjna wniesiona przez podmiot do tego nie uprawniony podlega odrzuceniu. Sąd Najwyższy oddalił wniosek pozwanej o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego z uwagi na fakt, że odpowiedź na skargę kasacyjną została wniesiona po terminie. Odpowiedź wniesiona po terminie jest zgodnie z art. 167 k.p.c. bezskuteczna, nie może wyrzeć przewidzianych prawem skutków. W konsekwencji za bezskuteczny należało również uznać zawarty w odpowiedzi na skargę wniosek o zasądzenie kosztów postępowania.